

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnine sprejema J. Kraječ v Novem mestu, dopise pa uredništvo. Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

† Monsignor Luka Jeran.

Umrl je 25. aprila po štirinajstidnevni hudi bolezni preč. g. stolni kanonik ljubljanski Luka Jeran, v 78. letu svoje dobe. Rojen v Javorjah na Gorenjskem 16. oktobra 1818, posvečen 3. avg. 1845, služil je sprva par let kot kapelan, potem se je napotil kot misijonar v vročo Afriko za slavnim Knobleharjem. Ker pa mu podnebje ni ugajalo, vrnil se je kmalu v domovino in je služil potem kot kapelan v Trnovem v Ljubljani. Pozneje je stopil iz službe in se posvetil le pisateljstvu in raznim dobrodelnim napravam. Leta 1882. je postal stolni kanonik. Nепrecenljive so zasluge slavnega pokojnika za slovenski narod. V svoji mladosti je bil on nekak učitelj staremu dr. Bleiweisu, očetu slovenskega naroda, ki se je pri njem še kot bogoslovcu učil pravilne slovensščine. Blizo 50 let je urejeval in marsikdaj skoro sam pisal nabožni list „Zgodnjo Danico“. Poleg tega je spisal še celo kopo poučnih, zlasti pa nabožnih knjig, n. pr. „Popotovanje v sveto deželo“, razne „Smarnice“ in druge molitvenike.

Kot voditelj dijaške kuhinje je pripomogel mnogim revnim, a nadarjenim mladeničem, da so zvršili srednje šole. Cela vrsta duhovnikov, pa tudi posvetnih mož se ima največ njemu zahvaliti, da so sedaj to, kar so. Zbiral je tudi denar za misijone in za druge dobrodelne namene. Koliko je on dobrega s tem storil, to je znano le Bogu vsegavednemu. Bil je pravi oče ubogih, ki je za nje vse žrtvoval, kar je imel. Sam je živel prav siromaško, ker navadno je ves svoj denar, kar ga je imel, sproti razdajal. Pred smrtjo so dobili celo kopo dolžnih pisem bivših dijakov, katerim je posojeval denar, da so mogli plačati šolnino. Vprašali so ga, kaj naj ž njimi storé, in on je dal skoro vse raztrgati. Njegova dobrotljivost je bila res brezkraina! — Do zadnjega je bil čvrst in zdrav, vedno dobre volje. Lani, velikega Smarna dan je še pridigoval nekemu novomašniku; isti dan je obhajal slovesno svojo zlato mašo. Letos se je prehladil pri velikonočni procesiji, in ta bolezen ga je položila v prerani grob.

Jeran je bil sedaj najbolj poznan, najbolj priljubljen in popularen mož med Slovenci. Ž njim

PODLISTEK.

Legenda o desnem razbojniku.

(Konec.)

„Ropar ostro zre na tujce. Pa glej čudno premembo! Z brado zarašeni obraz se jame prijazno smejati. Zaprši vrata, odgovori: „Bodite pozdravljeni!“

Ropar vrže v kot, sleče moko obleko ter pravi: „Zena, ali nimaš nič jedila?“ Še je nekoliko kruha, sadje in pa četrt srne,“ odvrne roparjeva žena, vstane ter hoče Jezusa Mariji podati, da bi te reči prinesla.

„Ne!“ pravi Marija, pusti, da to jaz storim.“

Vsi so jeli. Samo roparjeva žena je ostala z Jezusom pri zibelji svojega sina. Ali to jej ni delo bitko, kajti srce jej je od veselja poskakovalo; tako srečna še ni bila nikdar.

Po večerji se vsede ropar zopet k ognju. Obraz se mu potemni, ko pogleda od svojega sina

na Jezusa. „Oh,“ pravi Jožefu, „ko bi bil moj sin tak, kakoršen je vajin!“

„Bolan je tedaj!“ odvrne soprog Marijin, opazivši grde rane na dečku.

Oče zdihne. „Bolan, dá! Strašno bolezen, gobe ima!“

To rekši, dolgo molči on in drugi. Slednjič pa zajoka žena roparjeva: „Bog kaznuje nad otrokom grehe starišev!“

Ropar pogleda ženo, ali ne srdito, marveč kaže kesanje in strah.

„Bog rad sprejme skesanega grešnika ter spremeni njegove solze v veselje“ tolaži Marija. Vzemši zopet Jezusa v naročje, pravi: „Kmalu napoči dan. Dajte mi nekoliko vode, da umijem dete, potlej pa odrinemo.“

„Oh, ne še!“ odvrne ropar.

„Dolgo pot imamo še,“ kaže Jožef.

„Kamo greste?“

„Nesrečni pregnanci smo, ki gremo v Egipt, da si dobimo novo domovino; toda vrnili se bomo.“

so položili v jamo spominov pol stoletja slovenske probuditve, narodnega razvoja in napredka, narodne probujenosti! On je sam vse to doživel, pri vsem tem sam veliko in zelo uspešno sodeloval. Neprecenljive so njegove zasluge za slovenski narod ne le v duševnem, temveč tudi v gmotnem oziru.

Njegov pogreb 27. aprila ob 5. popoldne je bil velikansk. Tacega baje še ni bilo, odkar so „očeta Bleiweisa“ v grob položili. Udeležili so se ga vsi stanovi; duhovnikov samih je bilo nad 100. Tudi višja in nižja gimnazija, učiteljska pripravnica, rokodeljsko društvo, katoliško delavsko društvo itd. so mu skazali zadnjo čast. Pred hišo so mu zapeli višjegimnazijci, v cerkvi, med potjo in na grobu pa so peli bogoslovci. Truplo so blagoslovili na domu prevz. knezoškof; spreved pa je vodil stolni prošt mil. g. dr. L. Klofutar.

Počivaj sladko od neumornega delovanja in vživaj večno plačilo pri ljubem Bogu!

Gospodarske stvari.

Kako naj se mravlje zatirajo?

Mravlje so celo poletje velika nadloga v shrambah, uljakih, vrtovih in drugod. Marsikdo se trudi brezuspešno, da bi odpravil ta nadležni in škodljiv mrčes. Shrambe se s tem obvarujejo pred njimi, da se vse špranje v lesu ali v zidu dobro zamažejo. Ako se le še ne odpravijo, treba je pogledati, kje imajo svoja gnezda, v katera je treba vlitii vrele vode. Ako se stezice mravelj pomažejo s tvarino, ki jim je zoperna, n. pr. s stolčeno kafro, potem se kmalu zgube. Iz omar se mravlje odpravijo, ako se namočena goba, posuta

Jožef in ropar gresta iz koč. Ljubek vetrič jima pihlja nasproti; oblaki se zgublajo v daljavi, vse je vnovič poživljeno.

„Kopli svojega sina v vodi, s katero sem jaz umila svojega!“ pravi Marija, objame staro ženo ter odide z Jožefom.

III.

Ropar in žena gledata za odhajajočimi, dokler jih le morata videti. Ko pa jima izginejo izpred oči, zdihujeta kakor bi bila zgubila za vselej kacega dragega izmed družine. Zena zajoka. „Pridi!“ pravi gobovemu dečku, „pridi, Dizma,“ kopala te bom v vodi, s katero je tujka umila svojo prelepo dete!“

„Pa čemu to?“ pravi oče z ramami majaje.

Mati ne čuje. Toda komaj se deček dotakne vode, je že zdrav.

Čez 33 let je umrl ta Dizma z Jezusom vred na križu.

Imenujemo ga desnega razbojnika.

s sladkorjem, položi va-njo, na katero se jih mnogo nabere. Ko na njej vse mrgoli, vrže se v krop. To pa se mora ponavljati tako dolgo, dokler se jih kaj nabere; a goba se mora vselej sproti osušiti.

Drevesa se pred mravljami obvarujejo naj-ložje, ako se deblo na okoli v podobi obroča pomaže z zmesjo navadnih dimniških saj in lanenega olja. Tega namazanega obročka nobena mravlja ne prestopi. Zabrani se jim plezanje na drevo tudi s tem, ako se približno sredi debela na okoli priveže pet centimetrov na debelo navadne bate. Če mravlje zahajajo v panje, treba je dotične deske nadrgniti s kredo.

Kako se gosenice odpravijo z zelja in kolerab?

Spomladi in poleti gosenice navadnega belega metulja mnogo zelišč ukončajo. Mrčes se ohrani celo jeseni, marsikdaj celo, ko že zmrzuje. Poskušalo se je že na razne načine, to nadlogo odpraviti, pa se ni posrečilo; tudi nabiranje gosenic nima pravega uspeha. Kjer se prideljuje veliko zelja, je najbolje race postaviti v boj zoper gosenice. Skoro neverjetno je, kako natančno te živali gosenice poiščejo in poberejo z zelenih peres. Ako se semterje kako pero odlomi ali pa cela rastlina poškoduje, se to ne sme toliko vpoštevati, ker pri vsem tem se mnogo več zelja pa tudi truda prihrani. Da pa race zaradi tega ne zbolé, treba jim je dati dovolj pitne vode in vsak dan se morajo po dvakrat skopati. Pri vsem tem pa je treba paziti, da race ne zaidejo med druga zelišča, kjer bi utegnile napraviti veliko škodo.

Kako se muhe in breclji odženo od tovarne živine?

Da se nadležni mrčes v vročih dnevih odžene od živine, rabijo nekateri kuhano vodo, v kateri se je kuhalo orehovo perje, pelin, vodeni dresel in lopatika ali aloa. S tem se namažejo konji in oprega. Ako pa tega ni pri rokah, rabi naj se rman, ki raste povsod ob potih. Ž njim naj se živina obdrigne. Kdor hoče rabiti v ta namen lopatiko, naj v dveh litrih vode skuha 20 gramov lopatike ter naj s tem pomaže konje in opravo. Če bi to ne pomagalo, poskusi naj se s karbolnim oljem ali z zmesjo, ki ima 10 delov petroleja, 10 delov ribje masti, 10 delov lavorjevega in en del nageljnovnega olja. V Ameriki rabijo farmarji zmes iz dveh delov ribje masti in iz enega dela petroleja.

Kdo naj posreduje poselske službe v Novem mestu?

Z najemanjem poslov imamo gospodarji danes veliko sitnosti. Ne le, da poslov primanjkuje

in jih je sploh težko dobiti, je tudi ta križ z njimi, da se človek ne ve kam obrniti, kedar jih potrebuje. Kolikokrat se ne zgodi, da se hlapec na tihoma odpove službi ali pa, da službo meni nič tebi nič zapusti. Kolikokrat se ne zgodi, da mora gospodar posla odpraviti, ker ni za rabo! Kje naj poišče gospodar tako naglo drugega hlapca? Pa tudi, če se odpove hlapec po vsih predpisih naše poselske postave, kako težko je iskati in dobiti novega hlapca! Kolikokrat se ne zgodi, da se morajo celo že poselske službe razpisavati po „Dol. Novicah“?!

V takih razmerah pač ne kaže družega, kakor da se tudi v Novem mestu (in sploh po večjih trgih in krajih) ustanovi urad, kateri se naj peča s tem, da preskrbljuje poselske službe; taki uradi obstojé že po vsih večjih mestih. Ta urad naj bi posredoval med gospodarjem in poslom; v njem naj bi se oglašali posli, ki iščejo službe in gospodarji, ki iščejo poslov. Kako ugodno bi bilo to za obe stranki!

Če išče hlapec sedaj službe po Novem mestu, se mora oglasiti na mnogih krajih, pa še morda ne naleti na gospodarja, ki bi ga lahko rabil in sprejel. In če je dobil službo; navadno je ne more takoj nastopiti; čakati mora toliko časa, da se odpravi prejšnji posel. Če bi se pa poslu ponudila prilika, oglasiti se za službo pri službo posredovalnem uradu, bi dosti hitreje izvedel za izpraznjena mesta in mnogokrat bi svojo službo lahko takoj nastopil.

Ravno tako bi imeli tudi gospodarji zljajšano stališče, glede poslov. Iz marsikateri zadrege bi se gospodar lahko hitro pomagal in nadomestil bi lažje izstopivšega hlapca ali deklo! Pa še nekaj! Marsikateri gospodar pridržuje slabega posla, ker se mu boji službo odpovedati v skrbi, da potem sploh nobenega ne dobi. Vse drugače bi pa bilo, ko bi imel pri rokah takošen urad, kjer bi lahko poizvedoval, ako se mu je mogoče pomagati do družega posla.

Za posle kakor tudi za gospodarje bi bilo tedaj veliko ugodnejše, ko bi imeli v Novem mestu tak urad, katerega bi bilo urediti po izgledu enakih uradov v večjih krajih. Mogoče, da se bo dalo v tem oziru kaj doseči. Prvi korak za ustanovitev tega urada je že napravljen. V Novem mestu imamo sicer že nekake posredovalke, toda le za posredovanje služb za dekle. Treba pa je, da dobimo javen in koncesijoniran urad za posredovanje poselskih služb v občé, kakoršne nahajamo po drugih krajih. Kaj se bo dalo v tem oziru v Novem mestu doseči, poročati hočem prihodnjič.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

18. aprila je bil dr. Lueger že v četrtrič izvoljen **dunajskim županom**. Dobil je 96 glasov, liberalci dr. Gröbl pa le 42. Prve izvolitve lani Lueger ni sprejel, ker ni imel za seboj dv tretjinske večine, brez katere bi ne mogel vladati. Drugič ni bil potrjen, ko je bil pa tretjič izvoljen, je bil mestni zbor razpuščen. 27. aprila je bil Lueger od cesarja v avdijenci sprejet. Vladar je priznaval njegovo zmožnost, zvestobo in osebno poštenost, a gledé sedanjih razmer ga za sedaj ne more potrditi dunajskim županom. Lueger je nato županstvo odložil, klanjajoč se volji cesarjevi. V kratkem bodo iz nova volili župana, seveda moža krščansko socialne stranke; Lueger pa za sedaj ostane le prvi podžupan. Zidje in liberalci so silno poparjeni, ker je bil Lueger tako prijazno sprejet od cesarja. Spoznali so iz tega, da se tudi na najvišjem mestu priznava njegovo delovanje, kar pa so sami vedno tajili.

V **državnem zboru** je prišel te dni na glasovanje Klunov predlog, da bi kranjska dežela dobila dva poslanca, ne pa samo jednega, kar je v primeri s številom prebivalcev premalo. A predlog je dobil le 99 glasov. Zanj so glasovali tudi Poljaki, kar je nemške liberalce zelo razburilo. Kakor se kaže, bo volilna preosnova brez spremembe sprejeta.

Na **Tirolskem** se bo letos obhajala nenavadna stoletnica. L. 1796. se je namreč cela Tirolska dežela za časa krvavih francoskih vojsk posvetila presv. Srcu Jezusovemu in se njemu izročila v varstvo. Ta slovesni čin se bo letos ponovil. Nedavno je posebna deputacija povabila cesarja samega k tej svečanosti, kateri se je bo udeležil, če bo le utegnil. Tirolski liberalci bi seveda radi vse to preprečili, a ne morejo, ker imajo v deželnem zboru manjšino.

Na **Ogerskem** prireja ljudska stranka vsako nedeljo po več shodov, na katere se shaja včasih po 10.000 do 15.000 poslušalcev. Ni dvomiti na tem, da bodo trudi te stranke prej ali slej obrodili lepe sadove, ko se ljudstvo zavé, kaki ljudje so mu doslej gospodarili. Ljudski volji in vstrajnosti se slednjič tudi navihani diplomati s svojimi zvijačami ne bodo mogli več ustavljati. — V kratkem se začno tisočletne slavnosti, v spomin, odkar so se Mažarji tod naselili. Nekaterim nadutim mažarskim šovinistom je zopet kri zavrela, da srdito in prezrljivo govoré o Avstriji in celo o vladarski habsburški hiši. Nedavno je Košut očitno razžalil cesarja, ker teh 370 let, odkar so Mažarji podložni Habsburžanom, zdé se jim nekaka babilonska sužnost, katere bi se čim preje radi otresli. A njim je vse dovoljeno; največji

škandali se zakrivajo s plaščem ljubezni — pač ne v blagor naši državni polovici, pa tudi ne mažarski!

Kaj je novega po širokem svetu?

Ruski car bo ta mesec v Moskvi slovesno kronan. Papeža bo zastopal dunajski nuncij Agliardi. — Rusom se je posrečilo veliko delo, ko so sklenili pogodbo s Kitajci, katerih dežela je bila doslej zaprta vsakemu tujemu vplivu; zato pa je sedaj v notranjem popolno onemogla, kar je pokazala njih vojska z Japonci. Iz hvaležnosti, da so pri sklepanju miru v tej vojski Rusi pomagali Kitajcem, dovolili so le-ti sedaj Rusom, da smejo rabiti nekatera njihova pristanišča. Tudi smejo sibirsko železnico podaljšati na Kitajsko in na njih trge dovažati svoje izdelke. Rusi jim bodo pa zato s svojimi častniki izurili vojake in jim ob času vojske pomagali. S tem so Rusi takorekoč podrii „kitajski zid“, ki je prišel že v pregovor kot neprestopen. Nova doba se bliža zaradi tega ne le kitajskemu cesarstvu, temveč sploh velikemu obrtu in trgovini. Krščanska Rusija je prevzela s tem veliko, a jako lepo in hvaležno kulturno nalogo. — Katoliškemu nadškofu v Petrogradu je vlada naročila, da naj poroča o stanju katoliške cerkve na Ruskem in predloži načrte, kako bi se moglo nje stanje zboljšati. Dva najhujših preganjalcev katoliških yernikov na Ruskem sta prišla pri carju v nemilost in bota zato v kratkem vpo-kojena. Vse to se vrši po posredovanju papeža samega.

Na **Nemškem** se je začela zadnje dni huda agitacija zoper dvoboj, ki je že mnogo družin pahnil v nesrečo. Zlasti zadnji čas se je zvršilo več dvobojev s smrtnim izidom.

Lahi so silno jezni na Menelika, abesinskega kralja, ker sklepajoč mirovno pogodbo, se očitno šali in norčuje ž njimi. Radi bi ga kar strli; a kaj hočejo reveži, ko so v takih zanjkah, da si nikamor ne vedo pomagati.

Španjci imajo še vedno vojsko na Kubi. Govori se, da so framasoni krivi, da vojska še ni končana, ker skrivaj podpirajo vstaše in tudi doma nagajajo na razne načine.

V **južni Afriki** imajo Angleži vojsko z Matabeli. Plete se že dalje časa, a Angleži jih vendarle ne morejo ugnati.

Piše se nam:

Radeče pri Zidanem mostu. — Nedavno so prišli tudi k nam ljubljanski socialni demokratje loviti na svoje limanice naše delavce, ki delajo v tukajšnji papirnici. Pa shod se jim ni posrečil. V nedeljo 19. apr. pa je katoliško delavsko društvo priredilo tukaj svoj shod, h kateremu so prišli poslušalci tudi iz sosednih fará iz Dobovca, Št. Jurja, Št. Janža in Loke. Vseh poslušalcev je bilo gotovo nad 500. Predsednik Pelc je pozdravil zborovalce in poudarjal, da je za nas ka-

toliška vera prva, glavna in javna stvar, da je ž njo združena naša dolžnost, ljubiti svoj narod in braniti njegove pravice. Profesor dr. Krek je na to govoril o sedanjem žalostnem gospodarskem položaju, ki ga imenujemo pod jednim imenom kapitalizem. Razlagal je, kako hočemo mi, krščansko misleči možje priti do boljših časov, namreč s pomočjo božjo, kako pa nasprotno socialni demokratje zaupajo le na svojo lastno pest in zametavajo vso vero v Boga, katero hočejo čim preje ljudem izdreti iz srca. Govorili so še Jakopič o delavskem programu, Pavšner in Kregar o žalostnih razmerah obrtnega stanu in Gostinčar o potrebi tesne organizacije delavskih stanov na verski podlagi ter pozivljaj vse navzoče, naj za Radeče in okolico ustanove posebno katoliško politično delavsko društvo. Vsem g. govornikom se je nato g. Rižnar v imenu vseh poslušalcev toplo zahvalil. Z živio-klici papežu in cesarju se je shod zaključil. Bog daj lepim naukom obilo sadu!

Iz Črnomlja. — Dne 21. t. m. v torek se je pripeljal iz Dunaja deželni komtur nemškega viteškega reda, ekscelencja baron de Fin, v spremstvu balajnega svetnika pl. Weitenhüllerja, v Metliko, in se nastanil v tamošnji komendi. Drugi dan v sredo dopoldne je obiskal g. dekana v Semiču, in ogledavši si cerkev, se je odpeljal v Črnomelj. Slovesno zvonenje je naznanjevalo njegov prihod. Podal se je v cerkev, ter si jo ogledal, ker bo letos vsa znotraj in zunaj prenovljena. Res to bo veliko stalo, pa naj stane, da bomo le imeli enkrat dostojno farno cerkev, kakeršno smo že toliko let, pa ne po svoji krivdi ali zanikernosti, pogrešali. Stranske oltarje bo napravil g. Vurnik z Gorenjskega, spovednice je prevzel mojster z Krupe naš Valentin, kateri je pred kratkim časom izdelal in postavil v cerkvi sv. Duha iz hrastovega lesa čedno izrezljane klopi, tako da je cerkvena zdaj zares lična. Le škoda, da je naš dobri in za vse dobro vneti g. župnik vedno bolehen; ima namreč hud železčen katar. Zasadil je tudi s pomočjo nem. viteškega reda na komenskem hribu nov vinograd in vsega obzidal. Nekaj enacega se bo zgodilo, kakor smo slišali, tudi v Metliki in Podzemlju. Popoldne se je deželni komtur odpeljal nazaj na Podzemelj in Metliko. Tretji dan v četrtek je povabil poleg tamošnje čast. duhovščine tudi druge duhovne n. r. na kosilo in se po kosilu odpeljal proti Karlovcu na železnico nazaj proti Dunaju.

Domače vesti.

(Duhovske spremembe.) P. č. g. Janez Dovič župnik v Mirni peči, je na lastno prošnjo umirovljen. G. dr. Janez Koren, doslej prefekt v semenišču, gre kot kapelan v Dob. G. Alb. Ilovski, župni upravitelj v Lozicah, je dobil faro Javorje pri Litiji.

(Umrli) je 25. aprila v Podborštu pri Mirni peči g. Janez Povše, dobroznani hišni posestnik, brat novomeškega g. kanonika Povšeta. Blagi mož, ki je dočakal 76 let, naj počiva v miru!

(„Dolenjski Sokol“) imel bode v soboto dne 9. maja t. l. ob 8. zvečer v čitalničnih prostorih svoj redni občni zbor h katerem se vabijo vsi bratje Sokoli. Na dnevnem redu je: 1. Poročilo tajnika. 2. Poročilo blagajnika. 3. Volitev novega odbora.

Odbor.

(V Kranju) so te dni jeli zidati novo gimnazijsko poslopje na jako lepem prostoru. Do meseca oktobra bo nova gimnazija že pod streho.

(Podarjene trte.) Na prošnjo kmetijske podružnice v Novem mestu je visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo po posredovanji gosp. B. Skalicky-ja, tehničnega voditelja za trtnoušna dela v Novem mestu, brezplačno podelilo 19 100 ukoreničenih ameriških trt in sicer 15.000 sajenk Riparija Portalis in 4.100 sajenk Rupestris montikola. Za trte se je oglasilo pri podružnici 42 gospodarjev, katerim so se trte razdelile pretečeni teden.

(Poduk v kmetijski bralnici.) Redni nedeljski poduk v kmetijski bralnici se je prenehal zadujo nedeljo in se prične z mesecem novembrom. Med poletjem bo priredila kmetijska podružnica nekaj popotnih predavanj.

(Kmetijski poduk v Beli cerkvi.) V nedeljo, dné 10. maja bo v Beli cerkvi poduk, kako se je posestnikom okuženih in na novo zasajenih vinogradov oglasiti za davčne olajšave in kako je prositi za brezobrestna posojila. Podučeval bode pristav g. V. Rohrman iz Grma.

(V Šmarjeti) je v nedeljo 26. aprila deželni poslanec gosp. dr. Ign. Žitnik poročal o svojem delovanju v deželnem zboru in pojasneval sedanje naše gospodarske in politične razmere. Govor je trajal celi dve uri. K shodu se je seshlo 400—500 mož iz Šmarjete in Škocijana.

(Iz Novega mesta) se nam piše z dné 19. aprila t. l. — „Dolenjsko pevsko društvo“ priredilo je dné 18. t. m. v čitalničnih prostorih „Národnega doma“ svojim članom spomladanski koncert, obsezajoč sedem pevskih točk in ples. Pevske točke izvajale so se prav dobro, posebno se je odlikovala gospica Milka Dolenc. „Dolenjsko pevsko društvo“ priredilo je ta večer posebno ovacijo svojemu pevovodju, slov. skladatelju gospodu Ignaciju Hladniku s tem, da mu je društveni prvosednik gosp. dr. Defranceschi po izbornem nagovoru vročil dragocen brilanten prstan, kojega so mu kupili člani pevskega društva v znak ljubezni in hvaležnosti. Od gospice Milke Dolénčeve, ki se je za nekaj časa preselila na Dunaj, pa se je pevsko društvo poslovilo z lepim šopkom.

(Nova šola jednorazrednica) se ustanovi v Srednjem Globodolu pri Mirni peči, kakor je sklenil deželni šolski svet.

(Semenj v Brusnicah) bo v soboto 2. t. m., ne pa 9. t. m.

(Novomeški fijakarji.) Odkar smo dobili železnico, narastlo je tudi število fijakarjev, ki imajo pa dosedaj vsak svoje tarife. Ali bi ne bilo prav, da bi se uredili tarifi za vožnjo na kolodvor in bližnjo okolico? kajti pogostoma se čujejo tožbe v tem oziru, katerim bi se pa prav lahko pomagalo.

(Pri ljubljanskim mestnih volitvah) so bili letos izvoljeni sami liberalci. Nasprotna stranka se volitev ni udeležila; le v 3. razredu so nekateri volili na svojo roko. Udeležba pri volitvah je bila jako majhna; to priča, da zaupanje do liberalcev vedno bolj pojema.

(Na Reki) obhajajo te dni od 30. aprila do 3. t. m. 600 letnico čudovitega križa v cerkvi sv. Vida. Neki brezbožnej je namreč zagnal kamen v podobo križanega Jezusa, iz katerega je pritekla kri.

(Pri Sv. Gregoriju) bo 3. t. m. blagoslovljen sv. križev pot, katerega je naslikal M. Koželj. Od 18.—26. t. m. bo ravno tam sv. misijon.

(Slovenski klub na Dunaju) priredi v soboto 2. t. m. zabavni večer v „Restaurant International“ z jako obširnimi, zanimivimi programom.

(V Velikih Laščah) so dobili pri farni cerkvi nov veliki zvon, ki tehta blizu 49 stotov.

(V Ribnici) so kože ponehale. Od 121 obolenih jih je 7 umrlo.

(Tatvina) Velikonočno nedeljo zjutraj med vstajanjem je v Šmarjeti vlomil neznan tat v hišo posestnika Weissa, kjer stanuje zasebnik P., po domače M. Vlomil je vrata v sobo, razbil skrinjo in odnesel okoli 4500 gld. Teden dnij pozneje je položil tat vrečo starega denarja v vrednosti okoli 500 gld. na vrt vpokojenega župnika Bogolina, češ, na ta način bo lastnik denar dobil nazaj; ni si ga upal menjati, ker bi ga gotovo kmalu zasledili. Kar je bilo pa novega denarja, prihranil je za-se.

(Koledar za 3418 let), namreč od l. 1582. do l. 5000. je izšel na veliki tabeli v Krajčevih tiskarni, kjer se prodaja po 30 krajcarjev põla. Sestavljen je le za ljudi, ki so v zvezdoznanstvu in koledarstvu že nekoliko poučeni, ker na podlagi teh tabel si mora vsak sam poiskati dotični solnčni krog in godove. Pod tabelo je v latinskem jeziku priložen navod, kako je treba iskati dotične lunske izpremembe in po njih ravnaajoče se godove. Čitateljem, ki se za take stvari zanimajo, ta koledar, ali bolje to koledarsko tabelo prav toplo priporočamo.

(Današnji list ima) kot prilogo razglas glede prodaje zemljišča spadajočega k gradu Volavče, katera se bode vršila dne 15. in 16. t. m.

Razne vesti.

* (Dva tiča naše dôbe.) Zloglasni Crispi, ki sedaj živi v pokoju, je že marsikako hudodelstvo doprinesel; a vse, kar je storil hudega, še ni prišlo na dan. Zve se zmerom kaj novega o njem, samo nič dobrega. Sledeči dogodek pa ga kaže v vsi njegovi nečloveški nasilnosti. Ko je pred par leti v Kalabriji potres napravil mnogo škode, zložili so usmiljeni ljudje skupaj dva milijona lir v pomoč ponesrečencem. Crispi pa je ves ta denar potrosil za agitacijo pri volitvah, da so zmagali njegovi framasonski pristaši, ki naj bi ga podpirali v njegovem trinoštvu in zatiranju ubogega ljudstva. Ali si moremo še kaj groznejšega misliti? Seveda židovski listi o vsem tem molče kakor grob. — Mažarski direktor Pulszky je poneveril par stotisoč goldinarjev državnega denarja. Zaradi tega so ga dejali pod ključ; a kmalu so ga zopet izpustili z izgovorom, češ, da je bil blazen, ko je to storil. Zdaj, pravijo, je celo popolnoma pameten. Čudno! Marsikak pošten mož, ki je po krivici prišel v ječo, je v ječi žalosti zblaznel. Mažarju Pulszkyju se pa je uprav nasprotno zgodilo. Kdor zna pa zna! Taki so framasoni!

* (Milijonar) baron Moric Hirsch je 22. aprila nenadoma umrl na Ogerskem v 65. letu svoje starosti. Bil je žid in je zapustil baje 7000 milijonov goldinarjev! Umrl je brez otrok, ker edini sin, ki ga je imel, je umrl 20 let star. Kako si je ta židovski baron nagrabil tako ogromno premoženje, izprevidi lahko vsak sam. Po pošteni poti gotovo to ni šlo. Največ so mu nesla železniška podjetja na Turškem.

* (Ta mu jo je zasolil!) Mažarski župani so poslali župnikom oklic, naj opominjajo svoje župljane, da se udeleže razstave v 1000 letni spomin njih naselitve. Neki župnik pa je odgovoril tako-le: „Podpisani ljubi svojo domovino in svoj narod mažarski preveč, da bi se dal rabiti kot orodje k temu, da bi se dobro naše ljudstvo vozilo tje (v Budimpešto),

kjer se ne more ničesar naučiti, razven strašanske malopridnosti. V taki pogubni stvari torej ne more noben dušni pastir, ki ljubi svojo domovino, sodelovati; vsaj jaz nikakor ne!" Seveda je tega vrlega, neustrašenega duhovnika zadela psovka „brezdomovinec“, a on se pač malo meni za to!

* (Emancipirane ženske.) Sedaj se nekateri toliko trudijo, da bi bil ženskam dovoljen vstop do malega v vse stanove in kroge, kakor je bila doslej le pravica moških. A prvi poskusi kažejo očitno, da ženski spol še ni zrel za kaka višja opravila, in najbrže še ne bode kmalu. Nedavno so ženske v Parizu imele neki shod. Hotele so najstarejšo med seboj izvoliti za predsednico, kakor je to pri možeh navada. A volitey se ni posrečila, ker nobena izmed njih ni hotela biti — najstarejša. O veliki noči pa so na Dunaju imele socijalnodemokratske ženske svoj shod. Toda na koncu se je čula splošna pritožba, da debate ali razgovori predolgo trajajo, češ vsaka govornica preveč govori. Bo pač križ s takimi zborovalci v ženskih krilih! Saj ni čuda, ko „vsaka svojo žvrgoli“!

* (Profesor dr. Nussbaum) je bil prav katoliški zdravnik, ki je leta 1893. v Monakovem umrl. Izdihnil je svojo dušo z besedami: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Kakoršno življenje, taka smrt, pravi pregovor; in res, g. dr. Nussbaum je bil veren kristjan, ves čas svojega življenja držal se je kršanskih nauk, katere je v mladosti od svoje matere prejel. Leta 1883. je pisal svojemu spovedniku: „Prosita za me Boga, da bi me blagoslovil kot zdravnika, človeka in kot učenjaka“. Pred vsako nevarno operacijo je šel v cerkev in prosil Boga, da bi mu dal pomoči. V boleznih je prejemal večkrat sv. zakramente in rožni venec je visel vedno na steni nad njegovo posteljo. Lep je naslednji prigodek iz njegovega življenja: Ker je bil g. dr. Nussbaum jako izveden zdravnik, zato je vsak raje njega k sebi poklical, kakor pa katerega družega. Neki bogat žid je hotel na vsak način tega zdravnika pri sebi imeti in ob jednem malo burke ž njim uganjati, kar ga je pa tudi dosti veljalo. Neko noč ga pokliče k sebi. G. dr. Nussbaum pride in praša, kaj mu je. Žid mu pravi: „Bolan nisem sicer, ampak prosil bi vas, ako bi mi hoteli nohte na nogi porezati“. G. zdravnik vstreže želji, ali da tudi račun po storjenem delu. Žid se ni prav nič razveselil tega računa marveč zaupil je nad njim: „Kaj, 1000 mark, ker ste mi porezali nohte? To ni mogoče!“ G. zdravnik pa pravi: Za eno operacijo dobim jaz 500 mark, po noči pa dvakrat toliko, torej 1000 mark“. Žid se je seveda pritožil pri sodniji, ali to ni nič pomagalo. Plačati je moral zahtevanih 1000 mark, katere je g. zdravnik podaril zavodu za siromake v Monakovem.

* (Kaj stori spoved.) Pred malo dnevi je šel neki duhoven k plačilnemu uradu v Veroni in stopil k mizi, kjer se plačuje. Uradnik ga praša: „Ali želite morebiti plačati?“ Duhoven odgovori: „Ne plačati, ampak 3000 lir imam oddati, katere mi je nj. eksc. škof iz Vicence ukazal vladi izročiti.“ Na to potegne iz žepa cel zavitek bankovcev v vrednosti 3000 lir. „To svoto denarja je dal škofu pri spovedi neki človek, katerega je gotovo vest silila, teh 3000 lir državi vrniti!“ — Iz Švice je prišla zadnje dneve v Berlin poštna pošiljatev 10 mark z opombo: „Pod spovedno molčečnostjo je to nekdo izročil, ker je pridržal pri gledaliških predstavah ona dva procenta, koja bi bil moral plačati od nekih iger založniku Enču v Berlinu.“

Odgovor*)

na „Poslano“ v „Dol. Novicah“ št. 8. I. 1896.

Gg. Štefan Štukelj in Jakob Jerman v Ručetni vasi!

Res je da sem imel vaju na sumu zaradi prviga dopisa v „Dolenske Novice“ iz Petrove vasi, kjer je bilo tudi obče mnenje zato.

Sicer je pa Štefan Štukelj sam izrekel, pred mojo hišo: Jaz vem kdo je ki piše, sme si klobuk na stran djati in špancirati pa si ga iščite, povedati ga nočem. Dokler vidva s prisego ne poterdita, da Vama ni čisto nič znano, kdo je pisal krivični dopis v „Dolenjske Novice“ ko je bil prvi javljen iz Petrove vasi, se ne morem suma obraniti.

Rekel je tudi Štefan Štukelj, da se je občina nad tem človekom motila, oziroma obžalovala, katera ni je dala vsestransko zaupanje. Ni res: Da se občina motila ali žalovala, nad mojo osebo. Res pa je da jaz kot 15 letni odbornik, vstevši 7. let kot župan vžival sem zaupanje in ga še uživam, ker pred par mesci je bila nova volitey župana, bil sem prvi vprašan ako prevzamem župansko čast, za katero sem se pa zahvalil.

Izvoljen sem bil pa za podžupana oziroma svetovalca jednoglasno.

Štefan Štukelj pač malo vživa zaupanja v občini, ker je bil le tri leta odbornik. Pri zadnji volitvi ni bil izvoljen.

Gorenja Paka, dne 25. aprila 1896.

Jakob Ivec,
posestnik.

*) Za dopise pod tem naslovom uredništvo ni odgovorno.

Darovi za kapelico Božjega groba:

Družina Javornik 2 gld.; Jurij Košir 1 gld.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem Mestu:

Slavna kranjska hranilnica 50 gld.; g. Fr. Schweiger, župn. 3 gld.; g. Fr. Brulec, župn. 3 gld.; g. dekan Ant Aleš, mesto venca na grob svojega druzega prijatelja dr. Iv. Susta 10 gld.; g. Ign. Kušljan 50 kr.

Loterijske številke.

Gradec 18. aprila	34	6	78	77	9
Trst 25. „	65	6	47	7	64

ZAHVALA.

Globoko užaljeni po smrti nepozabnega soproga, oziroma očeta, gospoda

Jurija Clarici-ja,

nadzornika posestev kneza Windischgrätza v p.,

izrekamo najsrčnejšo zahvalo za mnoge dokaze iskrenega sočutja ob smrti blagega pokojnika vsem prijateljem in znancem rajnega in sploh vsem mnogobrojnim udeležencem za častno spremstvo k zadnjemu počitku.

Posebno zahvalo izrekamo velečastiti duhovščini, p. n. gospodom uradnikom, godbi slavne mešč. garde, slavni prostovoljni požarni brambli kakor tudi vsem darovalcem prekrasnih vencev.

V Kandilji, dne 27. aprila 1896.

(110)

Žalujoča rodbina.

†

Tužnim srcem naznanjamo, da so naša preljubljena mati

Marija Dular,
posestnica v Jurki vasi,

po kratki bolezni, prevideni s sv. zakramenti v nedeljo 26. aprila ob 10. uri zvečer v 74. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspali.

Svete maše zadušnice se bodo brale danes in jutri v mnogih cerkvah.

Blaga ranjka bodi priporočena v pobožni spomin in molitev.

Jurka Vas, dne 27. aprila 1896.

(106) Žalujoci ostali.

Poslano.

Besede, da je Štefan Strucelj po krivem prisegel, tem potom prekličem, ker to ni res.

(114)

J. Spreicer.

RAZGLAS.

☞ Prihodnji ☞

živinski sejm v Črnomlju

bo

v četrtek, dne 7. maja 1896.

Vabijo se prodajalci in kupci.

Mestno županstvo v Črnomlju,

dne 23. aprila 1896

(103)

Schweiger.

Prostovoljna javna dražba.

Pondeljek 4. maja bode se prodalo pri Poljakovi hiši pri drevoredu po prostovoljni javni dražbi

☞ različno kmetijsko orodje, vozovi itd. ☞

Dva stanovanja

sta v Novem mestu pri kapiteljnu hiš. št. 154 takoj za oddati. (84-3)

Najboljši gumi

za cepljenje trt na zelenem, kakor tudi najboljšo modro galico za škropljenje trt, (od c. kr. kmetijske družbe)

☞ ima na prodaj ☞

Franjo Perko v Novem mestu.

Stanovanje

ob „Stari cesti“ v Novem mestu št. 243 obstoječe iz 4 sob, kuhinje, jedilne shrambe, drvarnice in kleti z delom vrta se odda 1. junija. (113-1)

Radi smrti gospodarjeve je:

(112-1)

Vinograd

na prodaj na Trški gori, v najboljši legi.
Natančneje se poizve pri uredništvu tega lista.

☞ „Hiša“ ☞

na prodaj v Kandiji št. 58. tik Novega mesta, obstoječa iz dveh sob kuhinje čumnate ali shrambe za jedila in zdolaj je obokana klet in hlev, poleg hiše je lep vrt, v obsegu meri 330 kvadrat sežnjev. Hiša je pri glavni cesti proti Zagrebu, katera je pripravna za gostilno in marsikateri drugi obrt. Hiša je zidana, popolnoma nova, ter z opeko krita. Proda se takoj po najnižji ceni. — Več se izve pri lastniku v Kandiji tik Novega mesta. (101-2)

Dobro ohranjen klavir

je na prodaj po ceni radi pomanjkanja prostora, — Ustmeno se upraša pri opravn. „Dol. Nov.“ (103-1)

☞ Učenec ☞

z primerno šolskooliko se sprejme v trgovino z mešanim blagom pri J. Šket-u v Žužemberku. (109-1)

V vsakem delu dobro izurjenega

kovaškega pomočnika in učenca,

kateri ima veselje do kovaškega posla, vsprejme

Peter Gorjupič,

(97-3)

kovač v Kandiji pri Novem mestu.

Županstvo Šmihel-Stopiče

kupi

(111-1)

dobro ohranjeno ognjavarno blagajno

(Wertheimsche Casse) pod ugodnimi pogoji.

Na prodaj je po prav nizki ceni

pri Fr. Kastelicu v Kandiji pri Nov. mestu:

Železna štacunska vrata,

okno

s kamnitimi bangerji

in

notranja vrata s steklom.

(91-2)

Küssel in Končan,

poleg okrožnega sodišča v Novem mestu

priporočata slav. občinstvu v mestu in okolici špecerijsko blago kakor: moko, kavo, sladkor, olje, riž itd.; vsakovrstno blago za obleke, izgotovljene srajce in lepe kravate. Železninsko blago: žage, ključavnice, verige, žeblje, lopate, sekire itd.

Kupujeva tudi vse deželne pridelke n. pr.: konoplje, kimel, jajca, maslo, tudi staro železo, kufer, mesing, svinc in kosti.

Raznovrstna domača vina

kakor tudi najboljše vrste (93-2)

krompir (oneidovec)

ima na prodaj

grajščina v Bajnofu pri Novem mestu.

Hišo z gospodarskimi poslopji ter zemljiščem proda iz proste roke Janez Medic iz Meniške Vasi št. 8. p. Toplice. — Več se izvé ravno tam.

N A Z N A N I L O.

Podpisani vsojam si slavnemu občinstvu naznaniti, da sprejemam vsa k

mizarskemu obrtu spadajoča dela,

katera dobro in točno ter po najnižji ceni izvršujem, za kar tudi eno leto jamčim.

Jernej Sitar.

(83-8)

v Šmihelu pri Novem mestu št. 18.

(99-2)

„AVE!“

Sedemnajst Marijinih pesmi za mešan zbor, samospeve in spremljavo orgelj zložil Ignacij Hladnik op. 25. cena 70 kr. Pange lingua in štiri Himne za procesijo o presv. Rešnjem Telesu, za mešan zbor, op. 24. cena 30 kr., obedva zveska ob enem s poštnino 85 kr. Dobi se v Katoliški bukvarni v Ljubljani pri J. Krajcu v Novem mestu ali pa pri skladatelju.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel poleg Drgančeve gostilne v Kandiji tudi tako zvano

Drakslerjevo gostilno

v Novem mestu poleg Narodnega doma. V obeh gostilnah točil bom več vrst istrijanska in tudi najboljša domača vina. Tudi z dobro kuhinjo bom sl. občinstvu fino postregel ter se priporočam v obilni obisk.

(88-3)

Anton Jakac.

Jajca za valenje

od pravih Brahma kokoši po 15 kr. Od črnih holandskih kokoši z veliko, belo čopo po 25 kr. Od Houdanskih po 25 kr. Od pravih štajarskih kokoši po 10 kr. Od srebrnopodovanskih po 30 kr. Od Langshans-ovih po 30 kr. Od purjih po 30 kr. Od srebrno-Wyandottes-skih po 30 kr. Od italijanskih po 30 kr. Od malih po 30 kr. Od kitajskih po 25 kr. Od sedmograjskih, golovratnih po 20 kr. Od Dorkings-ovih po 25 kr. Od Yokohamskih po 50 kr. Od Emdenskih velikanskih gosij po 1 gl. Od Pekinških rac po 20 kr. Od velikih štajarskih rac po 20 kr.

Jajca, ki jih razpošiljam, so vsa čistega plemena, bila so uže večkrat premovana, in popolnoma jamčim za pravo in čisto pleme.

Max Pauly,

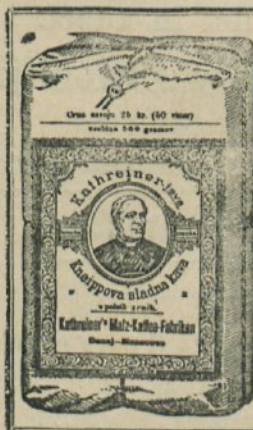
(86-2)

Köflach (Stajarsko).

Važna ponudba.

Janez Težak gostilničar in mesar iz Gorenjega Suhora p. Metlika daje v najem na tri leta svojo gostilno in mesarijo, katera se nahaja v Gornjem Suhoru na državni cesti prav blizo farne cerkve, obstoječo s štirih sob, kuhinje s štedilnim ognjiščem, dvema kleti, dvema vodnjakoma, hlevom in nekaj vrta in njiv vse v najboljšem stanu s prav ugodnimi pogoji. — Poslopje, v katerem se nahaja lepo vrejena mesnica in velika ledenica stoji zraven gostilne. Mesarija je bila dosedaj v celi fari edina le ta, in ni se bati konkurence. Ako ne bi najemnik vtegnil imeti zadosti kapitala za gostilno, se mu da gostilna tudi na desetlet. Pogoje pove gornji.

(102-1)

Kathreiner-
KNEIPPOVA SLADNA KAVA
je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

Svarilo! Zaradi ničvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirne zavoje z imenom:

Kathreiner

Žagar,

neozženjen ter da zna dobro žagati, se takoj sprejme pri

(104-1)

Jan. Lenardu,

v Rajhenburgu na Štajerskem.

v Semiču Anton Hönigsmann, štev. 37

daje v najem (170-1)

prodajalnične prostore

s stanovanjem vred

na tri ali štiri leta. Več pove lastnik ravno tam.